A BIZOTTSÁG (EU) 2024/615 AJÁNLÁSA

(2023. december 18.)

Magyarország 2021–2030-as időszakra szóló aktualizált integrált nemzeti energia- és klímatervének tervezetéről, valamint Magyarország intézkedéseinek az Unió klímasemlegességi célkitűzésével és az alkalmazkodás terén elérendő előrehaladás biztosításával való összhangjáról

(Csak a magyar nyelvű szöveg hiteles)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 292. cikkére,

tekintettel az energiaunió és az éghajlat-politika irányításáról, valamint a 663/2009/EK és a 715/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, a 94/22/EK, a 98/70/EK, a 2009/31/EK, a 2009/73/EK, a 2010/31/EU, a 2012/27/EU és a 2013/30/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2009/119/EK és az (EU) 2015/652 tanácsi irányelv módosításáról, továbbá az 525/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2018. december 11-i (EU) 2018/1999 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([1]) és különösen annak 9. cikke (2) bekezdésére és 14. cikke (6) bekezdésére,

tekintettel a klímasemlegesség elérését célzó keret létrehozásáról és a 401/2009/EK rendelet, valamint az (EU) 2018/1999 rendelet módosításáról szóló, 2021. június 30-i (EU) 2021/1119 európai parlamenti és tanácsi rendelete ([2]) és különösen annak 7. cikke (2) bekezdésére,

mivel:

Ajánlások Magyarország 2021–2030-as időszakra szóló aktualizált integrált nemzeti energia- és klímatervének (a továbbiakban: NEKT) tervezetére vonatkozóan

(1) Magyarország 2023. június 28-án nyújtotta be aktualizált integrált nemzeti energia- és klímatervének tervezetét.

(2) Az (EU) 2018/1999 rendelet (az energiaunió irányításáról szóló rendelet) 3. cikke és I. melléklete meghatározza azokat az elemeket, amelyeket bele kell foglalni az aktualizált integrált nemzeti energia- és klímatervekbe. A Bizottság 2022 decemberében fogadta el az „Iránymutatás a tagállamok számára a 2021–2030-as időszakra vonatkozó nemzeti energia- és klímatervek aktualizálásához” című közleményt ([3]). Az iránymutatás azonosította a bevált gyakorlatokat, valamint felvázolta az energia- és éghajlatpolitika közelmúltbeli szakpolitikai, jogi és geopolitikai fejleményeit.

(3) Annak érdekében, hogy a zöld és méltányos átállás felgyorsítása révén stabilizálja az energiabiztonságot és a megfizethetőséget, a Bizottság a REPowerEU tervhez ([4]) kapcsolódóan, és az európai szemeszter 2022. és 2023. évi ciklusának részeként kiemelt hangsúlyt helyezett a tagállamok energia- és éghajlatpolitikai reformjaira és beruházási szükségleteire. Ez tükröződik a Magyarországra vonatkozó 2022. és 2023. évi országjelentésekben, ([5]) valamint a Magyarországnak szóló tanácsi ajánlásokban ([6]). A tagállamoknak végleges aktualizált integrált nemzeti energia- és klímatervükben figyelembe kell venniük a legutóbbi országspecifikus ajánlásokat.

([1]) HL L 328., 2018.12.21., 1. o.
([2]) HL L 243., 2021.7.9., 1. o.
([3]) A Bizottság közleménye – Iránymutatás a tagállamok számára a 2021–2030-as időszakra vonatkozó nemzeti energia- és klímatervek aktualizálásához 5(HL C 495, 29.12.2022, 1. o.).
([4]) COM (2022) 230 final.
([5]) SWD (2022) 614 final, SWD (2023) 617 final.
([6]) COM (2022) 614, Ajánlás – A Tanács ajánlása; COM (2023) 617 final, Ajánlás – A Tanács ajánlása.

(4) A Bizottság a közös kötelezettségvállalási rendelet ([7]) szerinti nemzeti célértékek teljesítésére vonatkozó ajánlásait arra alapozza, hogy a tagállamok – figyelembe véve a közös kötelezettségvállalási rendelet szerinti rugalmassági mechanizmusok alkalmazására vonatkozó szabályokat – valószínűsíthetően teljesítik-e a 2030-ra kitűzött célokat.

(5) A szén-dioxid-leválasztásra, -hasznosításra és -tárolásra vonatkozó bizottsági ajánlások célja, hogy áttekintést lehessen kapni e technológiák tervezett nemzeti szintű bevezetéséről, és ezen belül a következőkkel kapcsolatos információkról: a 2030-ig leválasztani tervezett szén-dioxid éves mennyiségei, a 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv ([8]) hatálya alá tartozó létesítményekből vagy más forrásokból, például biogén forrásokból vagy a levegőből történő közvetlen leválasztásból származó szén-dioxid-leválasztási forrás szerinti bontásban; a tervezett szén-dioxid-szállítási infrastruktúra; valamint a 2030-ra a tervek szerint rendelkezésre álló potenciális belföldi szén-dioxid-tárolási kapacitás és -befecskendezési térfogat.

(6) A földhasználathoz, a földhasználat-változtatáshoz és az erdőgazdálkodáshoz kapcsolódó üvegházhatásúgáz-kibocsátásnak és -elnyelésnek a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó éghajlat- és energiapolitikai keretbe történő beillesztéséről szóló rendelet (a földhasználathoz, a földhasználat-változtatáshoz és az erdőgazdálkodáshoz kapcsolódó rendelet, a továbbiakban: LULUCF-rendelet) ([9]) szerinti teljesítményre vonatkozó bizottsági ajánlások a 2021–2025-ös időszak (1. időszak) tekintetében a negatív egyenleg tilalmának a tagállam általi teljesítésével, a 2026–2030-as időszak (2. időszak) tekintetében pedig a tagállam nemzeti célértékével foglalkoznak, figyelembe véve a rugalmassági mechanizmusok alkalmazására vonatkozóan az említett rendeletben meghatározott szabályokat. A Bizottság ajánlásai azt is figyelembe veszik, hogy az 1. időszakban a LULUCF-rendelet hatálya alá tartozó bármely kibocsátástöbblet automatikusan átkerül a közös kötelezettségvállalási rendelet hatálya alá.

(7) Ahhoz, hogy az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás megfelelően támogassa az energiával és az éghajlatváltozás mérséklésével kapcsolatos célkitűzések elérését, alapvető fontosságú az éghajlatváltozás azon potenciális veszélyeinek azonosítása, valamint az éghajlattal kapcsolatos azon sebezhetőségek és kockázatok elemzése, amelyek hatással lehetnek az érintett területekre, lakosságra és ágazatokra. A Bizottság éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra vonatkozó ajánlásai figyelembe veszik, hogy Magyarország milyen mértékben épített be az aktualizált nemzeti energia- és klímatervébe olyan alkalmazkodási célokat, amelyek figyelembe veszik azokat az éghajlati kockázatokat, amelyek esetlegesen megakadályozhatják, hogy Magyarország elérje az energiaunió célkitűzéseit és célértékeit. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó tervezett és végrehajtott konkrét szakpolitikák és intézkedések hiányában veszélyben van az energiaunió különféle dimenzióival kapcsolatos célkitűzések elérése. A villamosenergia-ellátási zavarok kockázata miatt a változó éghajlati viszonyok között folytatott vízgazdálkodás különös figyelmet igényel, mivel az árvizek, a hőség és az aszály hatással vannak az energiatermelésre.

(8) A Bizottság megújulóenergia-célkitűzésekre vonatkozó ajánlásai egyrészt az (EU) 2018/1999 rendelet II. mellékletében meghatározott képletet veszik figyelembe, amelynek alapját objektív kritériumok képezik; másrészt pedig a Magyarország aktualizált nemzeti energia- és klímatervének tervezetéből hiányzó, azon főbb szakpolitikákat és intézkedéseket, amelyek lehetővé teszik, hogy Magyarország kellő időben és költséghatékonyan teljesítse a megújuló energiára vonatkozó kötelező, 2030-ig elérendő legalább 42,5 %-os uniós célértékhez való nemzeti hozzájárulását, szem előtt tartva, hogy e célérték a közös törekvések jegyében az (EU) 2023/2413 irányelvvel módosított (EU) 2018/2001 európai parlamenti és tanácsi irányelv ([10]) értelmében a megújuló energiaforrásokból

([7]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/842 rendelete (2018. május 30.) a Párizsi Megállapodásban vállalt kötelezettségek teljesítése érdekében a tagállamok által 2021-től 2030-ig kötelezően teljesítendő, az éghajlat-politikai fellépéshez hozzájáruló éves üvegházhatásúgázkibocsátás-csökkentések meghatározásáról, valamint az 525/2013/EU rendelet módosításáról (HL L 156., 2018.6.19., 26. o.), a 2023. április 19-i (EU) 2023/857 rendelettel (HL L 111., 2023.4.26., 1. o.) bevezetett módosításoknak megfelelően.

([8]) Az Európai Parlament és a Tanács 2003/87/EK irányelve (2003. október 13.) az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Közösségen belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról (HL L 275., 2003.10.25., 32. o.).

([9]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/841 rendelete (2018. május 30.) a földhasználathoz, a földhasználat-változtatáshoz és az erdőgazdálkodáshoz kapcsolódó üvegházhatásúgáz-kibocsátásnak és -elnyelésnek a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó éghajlat- és energiapolitikai keretbe történő beillesztéséről, valamint az 525/2013/EU rendelet és az 529/2013/EU határozat módosításáról (HL L 156., 2018.6.19., 1. o.), az (EU) 2018/841 rendeletnek a hatály, a jelentéstételi és a megfelelési szabályok egyszerűsítése, és a 2030-ra vonatkozó tagállami célértékek meghatározása, valamint az (EU) 2018/1999 rendeletnek a nyomon követés, a jelentéstétel, az előrehaladásra vonatkozó nyomon követés és a felülvizsgálat javítása tekintetében történő módosításáról szóló, 2023. április 19-i (EU) 2023/839 európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL L 107., 2023.4.21., 1. o.) bevezetett módosításoknak megfelelően.

([10]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/2001 irányelve (2018. december 11.) a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról (HL L 328., 2018.12.21., 82. o.), az (EU) 2018/2001 irányelvnek, az (EU) 2018/1999 rendeletnek és a 98/70/EK irányelvnek a megújuló energiaforrásokból előállított energia előmozdítása tekintetében történő módosításáról, valamint az (EU) 2015/652 tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2023. október 18-i (EU) 2023/2413 európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL L, 2023/2413., 2023.10.31., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj) bevezetett módosításoknak megfelelően.

előállított energia előmozdítása tekintetében 45 %-ra növekedjen. A Bizottság ajánlásai továbbá Magyarországnak az említett irányelv 15a., 22a., 23., 24. és 25. cikkében meghatározott konkrét célértékekhez való hozzájárulásán, valamint az irányelv gyors átültetését és végrehajtását célzó kapcsolódó szakpolitikákon és intézkedéseken alapulnak. Az ajánlások az európai szélenergia-csomaggal összhangban tükrözik a megújuló energia és különösen a szélenergia alkalmazására vonatkozóan az átfogó, hosszú távú tervezés kidolgozásának jelentőségét, így növelve az európai feldolgozóipar és a hálózatüzemeltetők láthatóságát ([11]).

(9) Az energiahatékonysághoz való nemzeti hozzájárulásra vonatkozó bizottsági ajánlások egyrészt az energiahatékonyságról szóló (EU) 2023/1791 európai parlamenti és tanácsi irányelv ([12]) 4. cikkén és az említett irányelv I. mellékletében szereplő képleten, másrészt pedig az annak végrehajtásához kapcsolódó szakpolitikákon és intézkedéseken alapulnak.

(10) A Bizottság ajánlásai – az orosz fosszilis tüzelőanyagoktól való függőség mielőbbi felszámolása érdekében – különös figyelmet fordítanak a REPowerEU terv végrehajtásához szükséges célértékekre, célkitűzésekre és hozzájárulásokra, valamint a kapcsolódó szakpolitikákra és intézkedésekre. Emellett figyelembe veszik a „Gázmegtakarítás a téli ellátásbiztonságért" csomag ([13]) végrehajtásából levont tanulságokat is. Az ajánlások tükrözik, hogy a villamosenergia-ágazati kockázatokra való felkészülésről szóló (EU) 2019/941 európai parlamenti és tanácsi rendeletből ([14]) és a földgázellátás biztonságáról szóló (EU) 2017/1938 európai parlamenti és tanácsi rendeletből ([15]) eredő kötelezettségek fényében, valamint az energiatárolásról szóló bizottsági ajánlással ([16]) összhangban alapvető fontosságú, hogy az energiarendszer reziliensebb legyen.

(11) A Bizottság ajánlásai figyelembe veszik, hogy a rugalmasság szerepének megerősítése, valamint a fogyasztók szerepvállalásának növelése és védelme érdekében fel kell gyorsítani a belső energiapiac integrációját. A Bizottság ajánlásai azt is szem előtt tartják, hogy az (EU) 2018/1999 rendelet 3. cikkében és az (EU) 2023/2407 bizottsági ajánlásban ([17]) foglalt követelményekkel összhangban lényeges az energiaszegény háztartások számának felmérése is.

(12) A Bizottság ajánlásai annak fontosságát is tükrözik, hogy fejlesztési és gyártási kapacitásuk növelése érdekében kellő mértékben kell a tiszta energiával kapcsolatos kutatásba és innovációba történő beruházásokat biztosítani, ezen belül az energiaigényes iparágakra és más vállalkozásokra vonatkozó megfelelő szakpolitikákat és intézkedéseket kell megvalósítani; továbbá a „nettó zéró" ipar igényeinek kielégítése, valamint az erős, versenyképes és tiszta gazdaság Unión belüli megszilárdítása érdekében szükség van a munkaerő továbbképzésére is.

(13) A Bizottság ajánlásai a Párizsi Megállapodás keretében tett, a fosszilis tüzelőanyagok használatának fokozatos csökkentésére irányuló kötelezettségvállalásokra, valamint a fosszilis tüzelőanyagokat érintően nyújtott támogatások fokozatos kivezetésének fontosságára épülnek.

(14) A Bizottság beruházási szükségletekre vonatkozó ajánlásai annak értékeléséből indulnak ki, hogy az aktualizált terv tervezete az energiaunió valamennyi dimenziója tekintetében általános áttekintést nyújt-e a célkitűzések, célértékek és hozzájárulások eléréséhez szükséges beruházási szükségletekről; feltünteti-e a finanszírozási forrásokat, megkülönböztetve a magán- és az állami forrásokat; felvázolja-e a Magyarország helyreállítási és rezilienciaépítési tervével, Magyarország területi igazságos átmenet terveivel és az európai szemeszter keretében kiadott 2022–2023-as országspecifikus ajánlásokkal összhangban lévő beruházásokat; és tartalmazza-e a tervezett szakpolitikák és intézkedések megalapozott makrogazdasági értékelését. A NEKT-nek a beruházási biztonság támogatása érdekében biztosítania kell a nemzeti szakpolitikák és intézkedések átláthatóságát és kiszámíthatóságát.

([11]) Közlemény a szélenergiára vonatkozó európai cselekvési tervről, COM (2023) 669 final, 2023.10.24. és Közlemény az EU tengeri megújuló energiára vonatkozó törekvéseinek megvalósításáról, COM (2023) 668 final.

([12]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/1791 irányelve (2023. szeptember 13.) az energiahatékonyságról és az (EU) 2023/955 rendelet módosításáról (átdolgozás) (HL L 231., 2023.9.20., 1. o.).

([13]) A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak – „Gázmegtakarítás a téli ellátásbiztonságért", COM(2022) 360 final.

([14]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/941 rendelete (2019. június 5.) a villamosenergia-ágazati kockázatokra való felkészülésről és a 2005/89/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 158., 2019.6.14., 1. o.).

([15]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1938 rendelete (2017. október 25.) a földgázellátás biztonságának megőrzését szolgáló intézkedésekről és a 994/2010/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 280., 2017.10.28., 1. o.).

([16]) A Bizottság ajánlása (2023. március 14.) az energiatárolásról – a dekarbonizált és biztonságos uniós energiarendszer támogatása C/2023/1729, (HL C 103., 2023.3.20., 1. o.).

([17]) A Bizottság (EU) 2023/2407 ajánlása (2023. október 20.) az energiaszegénységről, C/2023/4080 (HL L, 2023/2407., 2023.10.23., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj).

(15) A Bizottság ajánlásai tükrözik a széles körű regionális konzultáció alapvető fontosságát, valamint azt, hogy az Aarhusi Egyezménnyel ([18]) összhangban biztosítani kell a tervvel kapcsolatos korai és inkluzív konzultációt, és ezen belül a nyilvánosság hatékony, kellő tájékoztatás és elegendő időkeret melletti részvételét.

(16) A Bizottság igazságos átmenetre vonatkozó ajánlásai annak értékelését tükrözik, hogy Magyarország terve kellő részletességgel azonosítja-e az éghajlatvédelmi és energetikai átállás releváns társadalmi, foglalkoztatási és készségfejlesztési hatásait, és felvázol-e az igazságos átmenetet támogató, ugyanakkor az emberi jogok és a nemek közötti egyenlőség előmozdításához egyaránt hozzájáruló megfelelő kísérő szakpolitikákat és intézkedéseket.

(17) A Bizottság Magyarországnak szóló ajánlásait az aktualizált NEKT tervezetének értékelése ([19]) támasztja alá, amelyet ezzel az ajánlással együtt tesznek közzé.

(18) A 2024. június 30-ig benyújtandó végleges aktualizált integrált NEKT kidolgozása során Magyarországnak kellő mértékben figyelembe kell vennie ezeket az ajánlásokat.

Ajánlások az Unió klímasemlegességi célkitűzésével és az alkalmazkodás terén elérendő előrehaladás biztosításával való összhangra vonatkozóan

(19) Az (EU) 2021/1119 rendelet (az európai klímarendelet) értelmében a Bizottságnak értékelnie kell a nemzeti intézkedéseknek a klímasemlegességi célkitűzéssel és az alkalmazkodás terén elérendő előrehaladás biztosításával való összhangját. A Bizottság értékelte Magyarország intézkedéseinek e célkitűzésekkel való összhangját ([20]). Az alábbi ajánlások az értékelés eredményein alapulnak. Magyarországnak kellően figyelembe kell vennie, és az európai klímarendelettel összhangban nyomon kell követnie ezeket az ajánlásokat.

(20) A szükséges léptékű és valamennyi érintett ágazatban megvalósuló hatékony alkalmazkodáshoz egyértelmű megbízatással rendelkező irányítási és koordinációs struktúrára van szükség, amely magas szintű politikai támogatást élvez. Ez a struktúra magában foglalhat egy tárcaközi munkacsoportot vagy bizottságot. Az elszámoltathatóság fenntartásához és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó szakpolitika fejlesztéséhez szükség van az alkalmazkodási erőfeszítések nyomon követésére és értékelésére. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás finanszírozására különböző uniós finanszírozási eszközök mozgósíthatók. Az éghajlatváltozás hatásaival szembeni rezilienciával kapcsolatos megfontolásokat előtérbe kell helyezni, amikor a tagállamok a releváns uniós alapok keretében kidolgozzák nemzeti terveiket. A kiadások egyike sem veszélyeztetheti az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást: vagyis nem növelheti a kedvezményezettek vagy mások sebezhetőségét.

(21) A legkiszolgáltatottabb közösségek azok, amelyek esetében fokozott a valószínűsége annak, hogy az éghajlatváltozás hatással lesz rájuk. A különböző régiók és társadalmi-gazdasági csoportok éghajlati hatásoknak való egyenlőtlen kitettsége és az azokkal szembeni kiszolgáltatottsága fokozza a már meglévő egyenlőtlenségeket és sebezhetőségeket. Az igazságos rezilienciának csökkentenie kell az éghajlati kockázat egyenlőtlen terhét, és biztosítania kell az alkalmazkodásból származó előnyök méltányos elosztását. Az éghajlatváltozáshoz való rendszerszintű alkalmazkodóképesség kulcsfontosságú a potenciális károk megelőzése vagy enyhítése, illetve a lehetőségek kihasználása és a következmények kezelése szempontjából. Az éghajlatváltozás fizikai hatásai a vártnál gyorsabb ütemben alakulnak. Az alkalmazkodóképesség terén előrelépésre van szükség a kormányzat minden szintjén, csakúgy mint a köz- és a magánszektorban, és ehhez fokozni kell a sebezhetőségekkel és a kockázatokkal kapcsolatos tudatosságot. A helyi szintű beavatkozások az éghajlatváltozás hatásaival szembeni rezilienciát általános szinten is képesek befolyásolni. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó szubnacionális szakpolitikák előkészítése és végrehajtása rendkívül fontos.

(22) A természetalapú megoldások hatékony és költséghatékony alkalmazkodási és mérséklési lehetőségeket kínálnak, ha bevezetésüket stratégiai keretek, szakpolitikák és finanszírozás révén ösztönzik. E megoldások akár önállóan is végrehajthatók, de technológiaibb jellegű vagy infrastruktúra-alapú megoldásokkal kombinálva más alkalmazkodási és mérséklési intézkedésekbe is integrálhatók. A végrehajtás során figyelembe kell venni az ökoszisztémák összetettségét, az éghajlatváltozás várható hatásait, a helyi körülményeket, a kapcsolódó érdekeket és értékeket, valamint a társadalmi-gazdasági feltételeket,

([18]) A környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló, 1998. június 25-i egyezmény (Aarhusi Egyezmény)

([19]) SWD(2023) 916.

([20]) Az uniós éghajlat-politikai fellépésről szóló 2023. évi eredményjelentés, COM(2023) 653 final, valamint bizottsági szolgálati munkadokumentum: Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás terén az egyes tagállamokban az európai klímarendeletnek megfelelően elért eredmények értékelése, SWD(2023) 932.

AJÁNLJA, HOGY MAGYARORSZÁG HOZZA MEG AZ ALÁBBI INTÉZKEDÉSEKET:

AZ (EU) 2018/1999 RENDELET SZERINTI AKTUALIZÁLT NEMZETI ENERGIA- ÉS KLÍMATERV TERVEZETE TEKINTETÉBEN:

1. Egészítse ki a közös kötelezettségvállalási rendelet szerinti nemzeti üvegházhatásúgáz-kibocsátási célérték teljesítéséhez várhatóan hozzájáruló meglévő és tervezett szakpolitikákra és intézkedésekre vonatkozó információkat, különösen a közlekedési ágazat, valamint a szén-dioxidtól eltérő, az energiaiparból, ipari folyamatokból, termékfelhasználásból, mezőgazdaságból és hulladékgazdálkodásból származó kibocsátások – köztük a metán-, a dinitrogén-oxid- és az F-gáz-kibocsátások – tekintetében. Egyértelműen határozza meg e szakpolitikák és intézkedések hatályát, ütemezését és lehetőség szerint az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére gyakorolt várható hatását, többek között az uniós finanszírozási programok, például a közös agrárpolitika keretében megvalósuló intézkedések tekintetében.

2. Azonosítsa a 2030-ig évente leválasztható szén-dioxid-kibocsátás mennyiségét, beleértve a forrást is. Azonosítsa a biogén forrásokból 2030-ig leválasztható szén-dioxid-kibocsátás mennyiségét. Részletezze a leválasztott szén-dioxid szállításának módját. Azonosítsa a 2030-ig rendelkezésre álló teljes szén-dioxid-tárolási kapacitást és -befecskendezési térfogatot.

3. Határozza meg az (EU) 2018/841 rendeletben rögzítettek szerinti nemzeti LULUCF-célérték eléréséhez vezető konkrét pályamodellt. Hozzon további intézkedéseket a LULUCF-ágazatot illetően, részletezze azok ütemezését és hatályát, számszerűsítse azok várható hatásait annak biztosítása érdekében, hogy ebben az ágazatban az üvegházhatásúgáz-elnyelés hatékonyan igazodjon a 2030-ra kitűzött, –310 Mt szén-dioxid-egyenérték uniós nettó elnyelési célértékhez és az (EU) 2018/841 rendeletben meghatározott –934 kt szén-dioxid-egyenérték országspecifikus elnyelési célértékhez. Nyújtson egyértelmű tájékoztatást arról, hogy a közfinanszírozást (mind az uniós alapokat, többek között a közös agrárpolitikát, mind az állami támogatást) és a karbongazdálkodási rendszereken keresztül megvalósuló magánfinanszírozást hogyan használják fel következetesen és hatékonyan a nettó elnyelés nemzeti célértékének teljesítéséhez. Nyújtson tájékoztatást az (EU) 2018/1999 rendelet V. mellékletének 3. részével összhangban a nyomon követést, a jelentéstételt és az ellenőrzést szolgáló magasabb szintű/pontos földrajzi adatkészletek javítása terén elért eredményekről és az azok terén megvalósítandó előrehaladásról.

4. Bocsásson rendelkezésre további elemzést az éghajlattal kapcsolatos releváns sebezhetőségekről és kockázatokról a nemzeti célkitűzések, célértékek és hozzájárulások, valamint az energiaunió különböző dimenzióihoz tartozó szakpolitikák és intézkedések tekintetében. Körvonalazza alaposabban és számszerűsítse az energiaunió azon konkrét célkitűzéseihez és szakpolitikáihoz való kapcsolódást, amelyeket az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó szakpolitikáknak és intézkedéseknek támogatniuk kell. Határozzon meg megfelelő részletességgel az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó olyan további szakpolitikákat és intézkedéseket, amelyek támogatják Magyarország energiaunió keretében kitűzött nemzeti célkitűzéseinek, célértékeinek és hozzájárulásainak teljesítését.

5. Az (EU) 2023/2413 irányelvvel módosított (EU) 2018/2001 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében meghatározott, 2030-ra vonatkozó kötelező uniós megújulóenergia-célértékhez való hozzájárulásként fokozza jelentősen a megújuló energiaforrások legalább 34 %-os részarányára irányuló törekvést, az (EU) 2018/1999 rendelet II. mellékletében szereplő képletnek megfelelően. A tervbe foglalja bele az (EU) 2018/1999 rendelet 4. cikke a) pontjának (2) alpontja szerinti, a 2025-re és 2027-re vonatkozó referenciaértékek elérését szolgáló ütemterv-előirányzatot.

6. Bocsássa rendelkezésre a megújulóenergia-technológiák bevezetésének becsült ütemterveit és hosszú távú tervét a következő 10 évre vetítve, kitekintéssel 2040-ig. A tervbe foglalja bele az innovatív megújulóenergia-technológiákra vonatkozó, 2030-ig teljesítendő indikatív célértéket. A tervbe foglalja bele az épületekre és az iparra vonatkozó, 2030-ig teljesítendő indikatív célértéket, valamint az ipari használatú, nem biológiai eredetű megújuló üzemanyagokra vonatkozó, 2030-ig elérendő kötelező részcélértéket. A tervbe foglalja bele a módosított (EU) 2018/2001 irányelv IA. mellékletében foglalt kiegészítések elérése érdekében alkalmazott indikatív célértéket.

7. A szakpolitikákat és intézkedéseket kellő részletességgel és számszerűsítéssel fejlessze tovább oly módon, hogy Magyarország kellő időben és költséghatékonyan teljesíthesse a megújuló energiára vonatkozó kötelező, 2030-ig elérendő 42,5 %-os uniós célértékhez való nemzeti hozzájárulását, törekedve arra, hogy e célértéket a közös törekvések jegyében 45 %-ra növeljék. Ismertesse különösen azt, hogy miként tervezi felgyorsítani az engedélyezést, és részletezze azokat a megújulóenergia-technológiákat, amelyek esetében gyorsabb és egyszerűbb eljárásokkal „megújuló energiaforrások hasznosításának felgyorsítására alkalmas célterületeket” kíván kijelölni. Ismertesse, hogy megújulóenergia-adásvételi megállapodások bevezetése révén miként kívánja felgyorsítani a megújuló energiaforrások elterjedését. Ismertesse, hogy a fűtési és hűtési ágazatban miként kívánja felgyorsítani a megújuló energiaforrások elterjedését és a fosszilis tüzelőanyagok fokozatos kivezetését. A tervbe foglaljon bele hasonló intézkedéseket a hidrogén iparban való előmozdítása és az Uniónak a megújuló hidrogén kereskedelmére való felkészítése érdekében.

8. A tervbe foglaljon bele a bioenergia iránti keresletre és kínálatra vonatkozó, ágazatokra bontott előrejelzéseket, valamint bocsássa rendelkezésre az energiatermelésre használt erdei biomassza importjával és forrásával kapcsolatos adatokat. A tervbe foglalja bele az erdei biomassza 2021–2030-as időszakot érintő energetikai célú belföldi kínálatának a módosított (EU) 2018/2001 irányelv 29. cikkében foglalt megerősített fenntarthatósági kritériumokkal összhangban álló értékelését, valamint annak értékelését, hogy az erdei biomassza energiatermelési célú tervezett felhasználása összeegyeztethető-e Magyarországnak a felülvizsgált LULUCF-rendelet szerinti kötelezettségeivel, különösen a 2026–2030-as időszakra vonatkozóan, és jelölje meg a szóban forgó összeegyeztethetőséget biztosító nemzeti intézkedéseket és szakpolitikákat is. A tervbe foglalja bele a biometán fenntartható előállításának előmozdítását célzó további intézkedéseket, figyelembe véve Magyarország fenntartható biogáz-/biometán-potenciálját és -termelését, a földgázfogyasztás profilját, a meglévő infrastruktúrát, a fermentációs maradék felhasználását és a biogén szén-dioxid alkalmazásait.

9. Bocsássa rendelkezésre a lehető legrészletesebben a módosított (EU) 2018/2001 irányelv rendelkezéseinek átültetését és végrehajtását célzó jogalkotási és nem jogalkotási szakpolitikák és intézkedések elfogadásához vezető lépések várható ütemtervét, különösen az előző pontokban említett intézkedések tekintetében.

10. A tervbe foglalja bele az Unió 2030-ra kitűzött kötelező végsőenergia-fogyasztási célértékéhez való, az (EU) 2023/1791 irányelv 4. cikke és I. melléklete szerinti, vagy az említett irányelv 4. cikkének (5) bekezdése alapján a Bizottság által az egyes tagállamoknak 2024. március 1-jéig benyújtandó korrigált indikatív nemzeti hozzájárulással megegyező, végsőenergia-fogyasztás alapján meghatározott nemzeti energiahatékonysági hozzájárulást. A tervbe foglalja bele az (EU) 2023/1791 irányelv 4. cikke és I. melléklete szerinti, az Unió indikatív primerenergia-fogyasztási célértékéhez való, a primerenergia-fogyasztás alapján meghatározott nemzeti energiahatékonysági hozzájárulást. Ágazatonkénti bontásban határozza meg az összes közintézmény által elérendő energiafogyasztás-csökkentés mennyiségét. A tervbe foglalja bele a közintézmények tulajdonában lévő, évente felújítandó fűtött és/vagy hűtött épületek teljes alapterületét vagy az ily módon elérendő éves energiamegtakarítást. Tüntesse fel a 2021. január 1. és 2030. december 31. közötti időszakban elérendő halmozott energiamegtakarítás mennyiségét, valamint adott esetben adjon magyarázatot arra, hogy miként állapították meg az éves megtakarítási arányt és a számítási alapértéket.

11. Határozzon meg az energiahatékonysági nemzeti hozzájárulások elérését szolgáló teljeskörű szakpolitikákat és intézkedéseket, és vázolja fel, hogy miként hajtják végre az energiahatékonyság elsődlegességének elvét. Határozzon meg energiatakarékossági intézkedéseket a halmozott végfelhasználási energiamegtakarítás előírt mennyiségének 2030-ig történő elérése érdekében, továbbá olyan intézkedéseket, amelyek az energetikai auditok és az energiagazdálkodási rendszerek előmozdítását célozzák.

12. A tervbe foglalja bele az energiahatékony és dekarbonizált nemzeti épületállomány biztosításához és a meglévő épületek 2050-ig kibocsátásmentes épületekké való átalakításához szükséges aktualizált ambíciószintet. A tervbe foglalja bele a 2030-ra és 2040-re vonatkozó köztes mérföldköveket, valamint e mérföldkövek összehasonlítását a legújabb hosszú távú felújítási stratégiával. A tervbe foglaljon bele részletesebb információkat azokról a szakpolitikákról és intézkedésekről, amelyek egy koherens hosszú távú felújítási stratégia végrehajtását szolgálják, és a finanszírozás, a költségek és az energia- és kibocsátásmegtakarítási hatások tekintetében kifejezetten ismertesse a szakpolitikák és intézkedések világosabb leírását és mennyiségi becsléseit. Tüntesse fel a mélyfelújításokat, különös figyelmet fordítva a legrosszabbul teljesítő épületekre, valamint az energiaszegénység által érintett és kiszolgáltatott fogyasztókra.

13. Fejtse ki bővebben, hogy Magyarország miként fogja jelentősen megerősíteni az energiabiztonsági dimenziót, különösen energiaellátásának diverzifikálása révén, többek között az orosz fosszilis tüzelőanyagok energiaimportjának csökkentésével és a gázkereslet csökkentésének ösztönzésével. A tervbe foglalja bele az e célkitűzések 2030-ig történő elérését célzó, részletesen bemutatott szakpolitikákat és intézkedéseket. Erősítse meg az energiarendszer rezilienciáját, különösen a korlátozott vagy megszakított energiaellátás kezelésére irányuló egyértelmű célkitűzések és intézkedések, valamint az energiatárolás kiépítésére vonatkozó célkitűzés meghatározásával, valamint az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás szükségességének az energiarendszerbe való beépítését célzó szakpolitikák és intézkedések előterjesztésével. Határozzon meg megfelelő intézkedéseket a nukleáris anyagok, tüzelőanyagok, tartalék alkatrészek és szolgáltatások diverzifikálására és hosszú távú ellátására a meglévő VVER-440 blokkok és az építés alatt álló új VVER-1200 blokkok számára, valamint a nukleáris hulladék hosszú távú kezelésére. Értékelje részletesebben, hogy jövőbeli gázinfrastruktúrája összeegyeztethető-e a dekarbonizációs célkitűzésekkel. Értékelje, hogy az olajinfrastruktúra (finomítók, olajtartalékok) igazodik-e az orosz olajtól való diverzifikáció elvárásához, valamint az olajkereslet várható csökkenéséhez és az alacsonyabb szén-dioxid-kibocsátású alternatívák felé való elmozduláshoz.

14. A rugalmassági igények értékelésének fényében állapítson meg egyértelmű célkitűzéseket és célértékeket az energiarendszer rugalmasságának javítása érdekében hozandó keresletoldali válaszintézkedésekre vonatkozóan, és ismertesse a módosított (EU) 2018/2001 irányelv 20a. cikkének keretében az energiarendszer integrációjának megkönnyítésére irányuló konkrét intézkedéseket. Alakítson ki versenyképesebb kiskereskedelmi piacokat és a kiskereskedelmi piacon növelje a tudatos fogyasztói magatartás szintjét.

15. Fejlessze tovább az energiaszegénység kezelésére alkalmazott általános megközelítést azáltal, hogy a tervbe belefoglalja a jelenleg érintett háztartások helyzetének értékelését, és az (EU) 2023/2407 ajánlást figyelembe véve jelölje meg az (EU) 2018/1999 rendeletben a csökkentésre előírt konkrét mérhető célértéket. Részletezze az energiaszegénység kezelését célzó konkrét szakpolitikák és intézkedések pontos ütemtervét. Ismertesse, hogy az (EU) 2018/1999 rendeletben előírtak szerint várhatóan miként kerül sor az energiahatékonysági kötelezettségi rendszer szerinti, az energiaszegénység enyhítését célzó energiahatékonysági intézkedések alkalmazására.

16. Pontosítsa a tiszta technológiák bevezetésére irányuló kutatásra, innovációra és versenyképességre vonatkozó nemzeti célkitűzéseket, és határozza meg a 2030-ig, illetve 2050-ig alkalmazandó pályamodellt az ipar dekarbonizációjának támogatására és a vállalkozások klímasemleges és körforgásos gazdaságra való átállásának előmozdítására. Alakítson ki a nettó zéró projektek, köztük az energiaigényes iparágak szempontjából releváns projektek kidolgozását előmozdító szakpolitikákat és intézkedéseket. Ismertesse az engedélyezési eljárásokra vonatkozó kiszámítható és egyszerűsített szabályozási keretet, és vázolja fel, hogy szükség esetén hogyan egyszerűsödik a nemzeti finanszírozáshoz való hozzáférés. Mutasson be részletes szakpolitikákat és intézkedéseket, amelyek az energiarendszer digitalizálását, a tiszta energiával kapcsolatos készségek fejlesztését, valamint a kulcsfontosságú kibocsátásmentes alkotóelemek és berendezések reziliens és fenntartható ellátási láncait célzó nyitott kereskedelem elősegítését szolgálják.

17. Pontosítsa az energia- és éghajlat-politikai célértékek eléréséhez szükséges magánberuházások mozgósításához szükséges reformokat és intézkedéseket. Adjon átfogó és következetes áttekintést a köz- és magánberuházások tekintetében jelentkező összesített és ágazatonkénti szükségletekről. Egészítse ki a gazdaság egészére kiterjedő, felülről építkező megközelítést egy alulról építkező projektspecifikus értékeléssel. A tervbe foglalja bele a teljes beruházási szükséglet bontását, és adjon meg a nemzeti, regionális és uniós finanszírozási forrásokra, valamint a meglévő és tervezett szakpolitikák és intézkedések végrehajtása érdekében mozgósítandó magán pénzügyi forrásokra vonatkozó további információkat. Adjon rövid leírást az állami költségvetésből finanszírozott, valamint a támogatásokat, kölcsönöket, technikai segítségnyújtást és állami garanciákat felhasználó vegyesfinanszírozási pénzügyi eszközök révén finanszírozott szakpolitikák és intézkedések végrehajtására kiválasztott pénzügyi támogatási rendszerek típusáról, beleértve a nemzeti fejlesztési bankok szerepét az adott rendszerekben és/vagy a magánfinanszírozás mozgósításának módját. Finanszírozási forrásként vegye fontolóra a közös kötelezettségvállalási rendelet szerinti, más tagállamok részére történő jogosultság-átruházások költséghatékony alkalmazását. Bocsássa rendelkezésre a tervezett szakpolitikák és intézkedések makrogazdasági hatásának részletes értékelését.

18. Vázolja fel, hogy az aktualizált tervben foglalt szakpolitikák és intézkedések miként állnak összhangban Magyarország helyreállítási és rezilienciaépítési tervével, beleértve a REPowerEU-fejezetet is.

19. Ismertesse, hogy Magyarország hogyan és mikorra kívánja fokozatosan kivezetni a fennmaradó fosszilistüzelőanyag-támogatásokat. Ismertesse részletesen, hogy Magyarország hogyan kívánja fokozatosan kivezetni a szilárd fosszilis tüzelőanyagokat, ebben az összefüggésben nevezze meg a kapcsolódó kötelezettségvállalásokat és intézkedéseket.

20. Adjon részletes tájékoztatást az éghajlatvédelmi és energetikai átállás társadalmi, foglalkoztatási és készségfejlesztési következményeiről, illetve egyéb elosztási hatásairól, valamint az igazságos átmenetet támogató tervezett célkitűzésekről, szakpolitikákról és intézkedésekről. Határozza meg a támogatási formát, a kezdeményezések hatását, a célcsoportokat és az elkülönített forrásokat, figyelembe véve a klímasemlegességre való méltányos átállás biztosításáról szóló tanácsi ajánlást ([21]). Biztosítsa a területi igazságos átmenet tervekben a szén fokozatos kivezetésére felvázolt ütemterv és a végleges aktualizált NEKT összehangolását, különös tekintettel a Mátrai Erőműre és a két kapcsolódó külszíni bányában (Visonta és Bükkábrány) folytatott lignitkitermelésre. A tervbe a lehetőségekhez mérten foglaljon bele több olyan elemet, amelyek alapján megfelelő elemzés végezhető a jövőbeli Szociális Klímatervnek az (EU) 2023/955 európai parlamenti és tanácsi rendelettel ([22]) összhangban történő elkészítéséhez, beleértve annak ismertetését, hogy miként szándékozik értékelni az épület-, közúti közlekedési és további ágazatokra vonatkozó, tüzelőanyag-égetéssel kapcsolatos kibocsátáskereskedelmi rendszernek a legsérülékenyebb csoportokra gyakorolt kihívásait és társadalmi hatásait, továbbá hogy miként szándékozik azonosítani a lehetséges kedvezményezetteket és a vonatkozó szakpolitikai keretet. Ismertesse, hogy a NEKT-ben meghatározott szakpolitikai keret hogyan járul hozzá Magyarország Szociális Klímatervének elkészítéséhez, és hogyan biztosítják a két terv közötti összhangot.

([21]) A Tanács ajánlása (2022. június 16.) a klímasemlegességre való méltányos átállás biztosításáról (HL C 243., 2022.6.27., 35. o.).

([22]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/955 rendelete (2023. május 10.) a Szociális Klímaalap létrehozásáról és az (EU) 2021/1060 rendelet módosításáról (HL L 130., 2023.5.16., 1. o.).

21. Biztosítsa a nyilvánosság észszerű időkereten belüli, inkluzív módon történő bevonását, valamint a helyi hatóságok és a civil társadalom széles körű részvételét a terv elkészítésében. Nyújtson világos áttekintést arról, hogy a konzultációs folyamat miként teszi lehetővé a nyilvánosság, azaz az összes érintett hatóság, polgár és érdekelt fél – köztük a szociális partnerek – széles körű részvételét mind a tervezet, mind a végleges aktualizált terv elkészítésében. Foglalja össze a különböző szereplők által kifejtett véleményeket, és azt, hogy a terv miként integrálja a konzultációk során kifejezésre juttatott álláspontokat.

22. A közös kihívásokat és a közös célkitűzéseket figyelembe véve fokozza a regionális együttműködést a szomszédos tagállamokkal, valamint a közép- és délkelet-európai földgáz-összeköttetésekkel foglalkozó magas szintű munkacsoporton belül, többek között a hálózati összeköttetések, a megújuló energiaforrások, az energiahatékonyság és a belső piac területén. Ismertesse, hogy az (EU) 2023/2413 irányelv 9. cikkével összhangban Magyarország miként tervezi 2025-ig létrehozni a többi tagállammal való együttműködés keretét. Folytassa a gázellátás biztonságához szükséges, öt szomszédos országgal (Ausztria, Szlovénia, Horvátország, Szlovákia és Románia) megkötendő kétoldalú szolidaritási megállapodások aláírására irányuló erőfeszítéseket.

A NEMZETI INTÉZKEDÉSEKNEK A KLÍMASEMLEGESSÉGI CÉLKITŰZÉSSEL ÉS AZ ALKALMAZKODÁS TERÉN ELÉRENDŐ ELŐREHALADÁS BIZTOSÍTÁSÁVAL VALÓ, AZ (EU) 2021/1119 RENDELET SZERINTI ÖSSZHANG TEKINTETÉBEN:

1. Erősítse meg és lássa el egyértelmű megbízatással azt az irányítási és koordinációs struktúrát, amely valamennyi ágazatban, népességcsoportban és közigazgatási szinten képes támogatni a hatékony tervezést, a megoldások bevezetését és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó beruházásokat. Biztosítsa az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó szakpolitikák szisztematikus és rendszeres nyomon követését és értékelését, és az eredmények beépítését az ezek nyomán felülvizsgált szakpolitika-tervezésbe és -végrehajtásba. Az uniós finanszírozási programokból, például a közös agrárpolitikából, a kohéziós politikai finanszírozásból és más releváns uniós alapokból származó támogatások felhasználása során helyezze előtérbe az éghajlatváltozás hatásaival szembeni rezilienciával kapcsolatos megfontolásokat. Az uniós forrásokból származó ráfordításai növeljék az éghajlatváltozás hatásaival szembeni rezilienciát, ám ne növeljék a sebezhetőségeket (azaz ne okozzanak jelentős kárt az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásban).

2. Vonja be az éghajlatváltozás hatásaival szemben különösen kiszolgáltatottak érdekképviseleti csoportjait a Magyarország éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodását célzó szakpolitika kialakításába és végrehajtásába. A tervezési eszközök összehangolása és a rendszerszintű átalakulást célzó összehangolt beavatkozások elősegítése érdekében javítsa a különböző (nemzeti/regionális/helyi) kormányzati szintek közötti koordinációt. Hozzon létre mechanizmusokat a szubnacionális szakpolitikák előkészítésének, rendszeres felülvizsgálatának és aktualizálásának biztosítására.

3. A nemzeti stratégiákban, szakpolitikákban és tervekben részesítse előnyben a természetalapú megoldásokat és az ökoszisztéma-alapú alkalmazkodást, továbbá ezek bevezetéséhez gondoskodjon beruházásokról is.

Kelt Brüsszelben, 2023. december 18-án.

a Bizottság részéről
Kadri SIMSON
a Bizottság tagja